

GAZETA

Wielkiego

Xięstwa

POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadwornej *W. Dekera i Spółki*. — Redaktor: *A. Wannowski*.

N° 8. — W Czwartek dnia 10. Stycznia 1833.

Wiadomości zagraniczne.

A u s t r y a.

Z Wiednia, dnia 17. Grudnia.

Listy z Stambułu z 26. Listopada, zaprzeczają poczęści doniesieniom o niepomyślném położeniu Porty. Siły zbrojne Baszy Egiptu nie są wprawdzie przewyższające wojska Porty, przeciw armii egipskiej postępuje do celu z wielką ostrożnością, oraz unika wszelkiej stanowczej bitwy; zdaje się, iż chce być ciągle wspieraną przez swoją flotę, i stara się nieosłabiona stanąć pod Stambułem, gdzie się spodziewa zaciętej walki, jeżeli takową, urządzoną środkami przez W. Wezyra tamże dopuszczą. Miasto Koniah, najważniejszy punkt małej Azji, pierwsze miejsce zebrania wojska Sultanańskiego upłynionego lata, szczęściem jeszcze zawczasu ufortyfikowane zostało przez tureckich dowódców, a W. Wezyr pospieszył teraz na obronę jego. W wydziale dyplomatycznym w Pera panuje największa czynność; głoszą tam ciągle o pośrednictwie jednego wielkiego mocarstwa, na korzyść Porty. Tędy przez Wiedeń przejechał w tych dniach goniec angielski spieszący do Stambułu, który miał mieć dla Porty udzielenia, względem żądanego przez Sultana pośrednictwa. Zapewniają, iż rząd angielski zaczy-

na się przekonywać o ważności wypadków w Azji, oraz okazuje się być niespokojnym z powodu podstępów Ibrahim Baszy. Okoliczność, która dla Porty może przynajmniej pośrednictwem Anglii zjedna, a może też znowu dzieliła związek wielkich mocarstw europejskich, jaki wydarzył się w czasie wojny o niepodległość Grecyi.

F r a n c y a.

Z Paryża, dnia 28. Grudnia.

(Z *Gazety Vossa.*) — Komitet polski tutaj wydał był adres do narodu rossyjskiego i potrafił wynaleść środki, aby tysiące egzemplarzy porozsiewać w państwie Rossyjskiem i w Królestwie Polskiem. Gabinet Petersburski zanosił w tym względzie zażalenia swoje do rządu naszego, w skutek których Pana Lelewela, Chodźkę, Wodzińskiego i innych znakomitych Polaków z stolicy wywołano.

Liczbę zabitych i ranionych w armii francuskiej podczas całego oblężenia podają w sposób następujący: Zabito oficerów 5, podoficerów i prostych 68, ogółem 73; ciężko ranionych oficerów 10; podoficerów i prostych 479, ogółem 489; cała liczba więc zabitych i ranionych wynosi 562 głów.

W hotelu Posła holenderskiego powątpiewano dn. 24. m. b., że kapitulacja istotnie tak rychło przysłała do skutku. Wiadomość o tym

wypadku przesłano natychmiast gońcem z Antwerpii do Lille, a stamtąd zapomocą telegrafów do Xięcia Tallejranda. — Mówią w niektórych salonach o mianowaniu Generała Flahault, który wiele ma znajomości w Anglii, na Posła przy dworze angielskim w miejsce Xięcia Tallejranda. Ma to nastąpić już na wiosnę, skoro się układy do ostatecznego załatwienia zbliżać zaczną, (!); wszakże pogłoska ta jedynie tylko stała się, że Xięzę sam się usunąć życzy od zawodu politycznego, skoro zawieszono pytanie uchylonem zostanie. Twierdzą też, iż nadeszły depesze od Xięcia, donoszące, że wybory w Anglii niesą dla Greya tak korzystne, jak się tego spodziewano. Przepadają wprawdzie w hrabstwach Torrysonie, ale tylko na korzyść radykalistów (zagorzałych demagogów), nie zaś na korzyść umiarkowanych Whigów. Być więc może, że na przyszłych posiedzeniach radykalismus całe Ministerjum obali. (?)

Dyzlokacyą armii Mozy skuteczniają obecnie na wszystkich punktach.

Hrabia Pozzo di Borgo udał się dzisiaj do Londynu. Wyjazd jego stał się powodem do rozmaitych domysłów.

(Z *Dzien. Frankf.*) — Minister spraw zagranicznych odebrał wczoraj zrana depesze z Madrytu od Posła naszego P. Rayneval, poczem się natychmiast udał do Króla, gdzie też Marszałek Soult był obecnym. Depesze Posła i pismo Królowej Krystyny, skierowane do Królowej Francuzów dowodzą, że póżnienie tej monarchini bardzo krytyczne. Ferdynand VII. ciągle chory. Wśród takich okoliczności, interwencya Francyi jedynymby była środkiem ku ocaleniu praw Królowej i jej córki. Królowa Kortesów zwołać nieśmie, ponieważ ten stanowczy krok na nowo by ją mógł narazić dolegliwości. Mimo to potrzebuje jednak sankcyi Kortesów, aby uświęcić dekret, mocą którego Król Ferdynand prawo salijskie znosi.

(Z *Galign. Messeng.*) — Słyszymy, że obce mocarstwa przez Posłów swoich wynurzyły życzenie, aby Xiężnę Berry niezwłocznie po posiedzeniach Izby na wolność wypuszczono. Mówią, że ją potem poszła do Wiednia, albo Neapolu.

Pana de Chateaubriand najnowsza broszura wczoraj wyszła z pod prasy; ma tytuł: „Pamiętniki o uwięzieniu Xiężny Berry.“

Niektórzy Deputowani zasiadający w środku sali chcą uczynić wniosek, aby na pamiętkę oblężenia cytadeli Antweperskiej, wystawiono kolumnę z granitu na polach Elijskich.

Obrazy parlamentowe. — Posiedzenie Izby Parów d. 22. Grudn. podobne było zupełnie do

posiedzenia akademii. Baron Pasquier ustąpił bowiem krzesła przesowskiego Vice-Prezowi Baronowi Séguier, i wstąpiwszy na mównicę miał mowę na cześć zmarłego Cuvier, która cały czas posiedzenia zajęła.

W Izbie Deputowanych przydywał wczoraj Vice-Prezes P. Schonen, Zaraz po odczytaniu protokołu wstąpił na mównicę P. Corcelles i ganił jak najmocniej, że według planu pomnika na placu bastylli, mają być na nim umieszczone nazwiska wojowników lipcowych tak małemi literami, iż ich zaledwie wyczytać będzie można, a że przeciwnie statua Kaz. Périer ma być postawiona na szczycie kolumny, tak, że się zdawać będzie, jakoby pomnik na cześć jego był wystawiony. „Gdy atoli“ rzekł dalej, „Pan Périer wszystkich był użył środków, ażeby zniszczyć skutki dni lipcowych; przeto zdobić pomnik lipcowy jego posągami, byłoby to ludzić Francją i kłamać przed potomnością.“ Na to oświadczył Minister handlu, iż pomnik, o którym mowa, nie według tego planu, o jakim P. Corcelles wspomina, ale według zupełnie innego będzie wystawiony; że nazwiska walecznych będą zupełnie czytelne, i że na szczycie nie posąga Pana Périer, ale statua Francyi umieszczoną będzie. Po tej mowie przystąpiono do powtórnego głosowania, a projekt tyczący się pomnika został większością głosów 212 przeciw 66 w zupełności przyjęty. — Z porządku odczytano wniosek PP. Eschasse-riaux i Salverte o szkołach początkowych. — Następnie naradzano się nad różnemi ustawami pocztowemi; ale gdy liczba Deputowanych w Izbie obecnych, nader się zmniejszyła, nie przyszło dnia tego do głosowania.

Dnia 23. Grudn. przydywał w Izbie Deputowanych Vice-Prezes B. Délessert. Naprzód głosowano nad projektem tyczącym się przedawnienia pieniędzy pocztą posłanych, a przez ciąg lat 5 nieodebranych; który to projekt większością głosów 174 przeciw 3 przyjęty został. — Podał potem P. Calmon raport względem złożonych rachunków z roku 1829. — Po nim wystuszczył Pan Harlé projekt swój względem ustanowienia kassy depozytowój, która ma przyjmować tak obligacye skarbowe, jako też i pieniądze na kupno ich przeznaczone, a to w celu, żeby zapobiedz wszelkim takim kupnom obligacyi na przyszłość, gdzie chodzi tylko o zapłatę w terminie naznaczonym dyfferencyi kursu. „Nietajna mi jest strata“ rzekł w końcu mówca „jaką, jeżeli wniosek mój utrzyma się, poniosą agenci wexlowi; ale interes prywatny powinien zawsze ustąpić dobru publicznemu.“ — Minister skarbu rzekł między innymi: „Co do kupna obligacyi skarbowych, nadmienić muszę, iż niewszystkie podobne

umowy, zawierane na czas przyszły, są zwykle zmyślone. Z tego, że niektóre interesa są nieprawemi, niewypływa, aby tamować wszystkie. Niemógłbym wreszcie (jak projekt opiewa) być odpowiedzialnym za kasę depozytową. Wniosek Pana Harlé, jest zaiste godnym, aby się nad nim zastanowiono. Niechaj ustanowioną będzie kommissya do wynalezienia środków zapobiegających nadużyciom w tej mierze; ale projektu takiego, jakim jest dzisiaj, nigdybym N. Panu do sankcyi przedstawić nie mógł.

Pan Bavour podał Izbie Deputowanych propozycyą względem przywrócenia rozwodów cywilnych, a Pan Garnier-Pages petycyą mieszkańców departamentu Var, o zniesienie kilku podatków i nadanie większej rozciągłości prawu względem wyborów.

Minister handlu wyznaczył dla niektórych departamentów nawiedzonych przez ogień i gradobicie 74,300 fr.

Odprowadzona d. 24. m. b. narada u Xcia Broglie, tyczyła się spraw wschodu; głoszą, iż zawartą została konwencya, którą Francya, Anglia i Austria zaręczają nietykalną całość państwa Turckiego.

Właśnie w tej chwili otrzymaliśmy z pewnego źródła wiadomość, godną oznajmienia publiczności: „Marszałek Clauzel miał wczoraj długą rozmowę z Marszałkiem Soult, zdaje się, iż pierwszy otrzymał tajemne ważne poseistwo, któremu towarzyszyć mają różni uczeni oryentalni; ta wiadomość tym ważniejszą być się zdaje, gdy szczególne sprzyjanie rządu naszego dla Vice-Krola Egiptu powszechnie jest znane.

Monitor umieścił wykaz summ, które od d. 29. Sierpnia do 3. Grudnia weszły zesładek do tutejszej kassy miejskiej dla gwardystów narodowych i żołnierzy ranionych w dniach 5. i 6. Czerwca, oraz dla wdów i sierot po poległych. Ogólna ilość tych składek wynosi 261,772 franków.

Prezes i Sekretarze Izby Deputowanych podali wczoraj Królowi zamknięcie rachunków z roku 1829. przyjęte przez Izby.

Zdrowie Pana Guizot polepsza się codzień; onegdaj przewodniczył znowu w radzie oświecenia publicznego, jako Wielki Mistrz uniwersytetu.

Poseł angielski, Lord Granville, cierpiąc pedogrę, niewychodzi z pokojów swoich więcej niż od miesiąca.

H i s z p a n i a.

Z Madrytu, dnia 19. Grudnia.

(Wyjątek z Messag.) — Rozumiej, że General Monet urzędu Generalnego Kapitana

Madrytu, do którego się ze stanowiska Ministra wojny zniżył, niezatrzyma. Był on bowiem wielkim przyjacielem i obrońcą Hrabiego Espagna, a po upadku tegoż niemógł dłużej urzędu dawniejszego piastować, kiedy Królowej związku jego z Hrabią wiadome były. Spodziewał się jednak, że przetrwa burzę, gdy przybycie Generała Llauder do stolicy i rozmowa jego z Królową całą sprawę rozstrzygły. General, poczciwy wojak i rodem z Katalonii, opowiedział bez ogródek, ile ojczyzna jego przez Hrabiego Espagna ucierpiała; oraz zawiadomił Królowę o związkach, w których General Monet z Hrabią pozostawał, i oświadczył jej, że General mu był nawet zabronił udać się do Madrytu, dając mu rozkaz, aby się prosto udał do Barcelony. Sądził jednak, iż powinnością w takich okolicznościach zaniechać rozkazu położonych, aby N. Panią zawiadomić o tém, co się dzieje. Poczém postanowiono, General Monet złożył z urzędu Ministra. General Llauder prosił następnie o pozwolenie pocałowania ręki młodej Następczyni tronu, i zaprzysiął jej przytém z widocznym wzruszeniem niezachwianą wierność. Królowa rozczulona, roniąc łzy tkliwe, rzekła do Generała: „Jedź Pan; i osusz łzy, które poprzednik Pana wycisnął!“ — General tej nocy jeszcze wyjechał; Królowa doniosła Królowi o przysiędze jego, poczem N. Pan te słowa wyrzekł: „Jeśli przysiągł, tedy słowa swego dotrzyma.“ — Upadek Pana Casfranga przypisują powszechnie usiłowaniu jego przywrócenia rady Kastyljskiej w starodawnym układzie. — O Hr. Espagna krąży dziwne pogłoski; jedni mówią, że uszedł, drudzy, że go zamordowano, inni, że sam się życia pozbawił. — Słychać, że nowe wyjdzie prawo względem pojedynków. W ostatnich pojedynkach szczęście sprzyjało Karolistom; kilku młodych ludzi z dobrej rodziny, nawet syna Granda jednego ciężko raniono.

A n g l i a.

Z Londynu, dnia 29. Grudnia.

Wczoraj po południu rozeszła się prędkością błyskawicy na giełdzie tutejszej wieść o przybyciu Posła rosyjskiego przy dworze francuzkim, Hr. Pozzo di Borgo, do Londynu, a skutkiem niezbędnym tego było, że o podróży znamienitego dyplomata natychmiast wiele czyniono domysłów. Times dzisiejsza opiewa, że Hrabia w bardzo ważnym interesie do Londynu przybył i że się zapewne znesie z Postami Austrii i Pruss, aby wespół z nimi propozycye do powszechnego rozbrojenia pod ścisłą wzięścią rozważyć.

Wszystkie gazety stolicy zamieściły rozmowa o wzięciu warowni Antwerpskiej. Standard wyraża, co następuje: „Czy powrócą teraz Francuzi do domu? Czy wojna skończona? Pierwsze pytanie istotnie mało znaczący; bo Marszałek Gérard już teraz jest w domu, zupełnie tak w domu, jak gdyby był w koszarach w Paryżu. Bo zważamy na ogół stosunków, łąco się przekonujemy, że Belgia Francją, i cała odmiana w skutek wypadków najnowszych nastąpiona, na tém zależy, że armia francuzka aż do nowej granicy Francji się posunęła. Drugie pytanie, też tylko chwilowego znaczenia, zasługuje na niejakaś rozważę. Czy zostanie armia francuzka na swoim wysunięciem stanowisku, z którego zagraża mocarstwu północy, czyli zechce z onego nowe czynić zdobycia? Poczytujemy za rzecz do prawdy podobną, że tymczasowo ani tej, ani owej drogi się niechwyć, lecz że się Marszałek Gérard cofnie do wewnętrznych części Francuzko-Belgijskiego państwa, aby takim sposobem Lorda Greya jeszcze na kilka miesięcy utrzymać na urzędzie. Wszakże to zawieszenie broni zimowe ślepego tylko oszukać potrafi. Francja przez zajęcie Belgii zabezpieczyła sobie dzierzenie całych Niderlandów, skoro się jej spodoba, nową przedsięwzięć wyprawę, a przy rozdzieleniu między Belgią i Holandją zachodzącem ani godzina przejść niemoże, w którejby się nie miała wydarzyć sposobność do kroków nieprzyjacielskich, nawet nierównie słuszniejsza i rozumniejsza od tej, która Marszałka Gérard do Antwerpii przyprowadziła. Przecież cokolwiek narusza interes zięcia Królewskiego, uwłaczać też będzie naturalnie honorowi i korzyści Francji, a natenczas Francja z pokorną Anglią chwyci się oręża na korzyść takiej propagandy.“

Mówią tu, że Pan Karol Wynn będzie mówcą przyszłego Parlamentu. Stopień ten wymaga wysokiej nauki i obszernych wiadomości. Pod tym dwojakim względem niewidzimy nikogo, na którego by wybór słuszniej mógł wypaść, jak na Pana Wynn. Piętnaście lat doświadczenia w poświęcaniu się zgłębianiom nauki prawa, ustaw, postanowień i obyczajów parlamentowych, wiele za nim mówią. Uniesiony przez Whigów w spółzawodzie z Panem Manners Sucton, jeśli nieodniósł palmy zwycięstwa, zyskał niemniej świetne pochwały. Pan Vilberforce ocenił jego zżety; wybór ten byłby dzisiaj równie trafny jak przyjemny Izbie.

W Schernesz jeszcze ciągle czynią przygotowania; okręt liniowy „Talavera“ naprawiony, poczem niezwłocznie odpłynął do Skandy, wysłano tamże kuter „Serpent.“ Holenderski bryg „Dianna“, stojący w Ramsgate pod embargo, uwolniono za rękojmą i dozwolono mu odpłynąć do Rotterdamu.

Donoszą z Meksyku pod d. 9. Października, iż General Santana zajął Puebla.

D a n i a.

Z Kopenhagi, dnia 22. Grudnia.

Gazety duńskie piszą: „Jeszcze w przeszłym miesiącu wyszedł reskrypt Królewski do Ministrów Moltke i Stemann, oraz do Radców konferencyjnych Oerstedt i Höpp, tyczący się ostatecznego ułożenia praw względem zaprowadzenia Stanów prowincjonalnych w Danii, tudzież w Xięstwach Szleświickim i Holsztyńskim.“

OBWIESZCZENIE.

Z polecenia tutejszego Sądu Ziemiańskiego sprzedawać będę w poniedziałek dnia 14go Stycznia r. b. o godzinie 9. zrana na zamku sądowym srebra i klejnoty do pozostałości X. Proboszcza Marcina Hantusz należące najwięcej dającemu za gotową zapłatę, do czego ochęć kupna mających niniejszem zapraszam.

Poznań, dnia 3. Stycznia 1833.

Referendaryusz Sądu Ziemiańskiego,
A u.

Ceny zboża w Berlinie.

Dnia 3. Stycznia 1833.

L ą d e m :	Tal.	ęgr.	fen.	Tal.	ęgr.	fen.	
Pszenica . . .	1	20	—	i	1	13	9
Zyto . . .	1	8	9	-	1	4	—
Jęczmień wielki	—	28	9	-	—	27	6
Jęczmień mały	1	—	—	-	—	25	—
Owies . . .	—	25	—	-	—	20	—
Groch . . .	1	20	—	-	1	13	9
W o d ą :	Tal.	ęgr.	fen.	Tal.	ęgr.	fen.	
Pszenica (biała)	2	10	—	i	1	26	3
Zyto . . .	1	12	6	-	1	10	—
Jęczmień wielki	—	—	—	-	—	—	—
Jęczmień mały	—	—	—	-	—	—	—
Owies . . .	—	25	—	-	—	—	—
Groch . . .	1	15	—	-	—	—	—
Kopa słomy . .	6	10	—	-	6	—	—
Cetnar siana . .	1	5	—	-	—	20	—